SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:605

av Tony Rahm (M)

Ett nationellt program för att utveckla miljonprogrammets bostadsområden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ett nationellt program för att utveckla och modernisera miljonprogrammets bostadsområden och andra utsatta bostadsområden, med särskilt fokus på upprustning, trygghet, ökat bostadsägande och möjligheten till ombildning och rivning, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under 1960- och 1970-talen genomfördes miljonprogrammet med målsättningen att på kort tid bygga en miljon nya bostäder. Satsningen bidrog till att förbättra bostadsstandarden och minska bostadsbristen, men många av de områden som byggdes under denna period står i dag inför omfattande utmaningar. Delar av bostadsbeståndet har stora renoveringsbehov och flera områden präglas av segregation, otrygghet och sociala problem.

Det finns därför anledning att ta ett samlat grepp om utvecklingen av miljonprogrammets bostadsområden och andra utsatta bostadsområden. Målsättningen bör vara att skapa trygga, attraktiva och långsiktigt hållbara boendemiljöer där människor vill bo, arbeta och investera.

En viktig del i detta arbete är att genomföra en inventering av bostadsbeståndet i utsatta områden. Genom att kartlägga fastigheternas skick, renoveringsbehov och områdenas förutsättningar kan en bättre grund skapas för framtida investeringar och förändringar. Vid upprustningar bör större hänsyn tas till arkitektonisk kvalitet, gestaltning och brottsförebyggande åtgärder. Välskötta och attraktiva boendemiljöer kan bidra till ökad trivsel och trygghet.

Det är samtidigt viktigt att skapa bättre förutsättningar för ett mer blandat bostadsbestånd. I områden som domineras av hyresrätter bör möjligheterna för de boende att äga sina bostäder stärkas. En generell rätt till ombildning av kommunala hyresrätter till bostadsrätter i områden med en hög andel allmännyttiga bostäder bör därför övervägas. Ett ökat bostadsägande kan bidra till större variation av upplåtelseformer och ge fler människor möjlighet att påverka sitt boende och bygga upp ett eget kapital.

I vissa områden kan det även finnas anledning att pröva om rivning och nybyggnation är ett bättre alternativ än omfattande renoveringar. Det kan exempelvis handla om fastigheter med stora tekniska brister eller områden där en förändrad bebyggelsestruktur skulle kunna bidra till ökad trygghet, bättre stadsmiljöer och en mer varierad bostadsbebyggelse.

En långsiktig utveckling av miljonprogrammets bostadsområden kräver att kommuner, fastighetsägare och andra berörda aktörer ges förutsättningar att genomföra nödvändiga förändringar. Det behövs därför en samlad översyn av vilka åtgärder som kan underlätta upprustning, ombildning, rivning och nybyggnation i dessa områden.

Regeringen bör mot denna bakgrund se över förutsättningarna för ett nationellt program för att utveckla och modernisera miljonprogrammets bostadsområden och andra utsatta bostadsområden. Syftet bör vara att skapa tryggare och mer attraktiva boendemiljöer, öka möjligheterna till bostadsägande och bidra till en långsiktigt positiv utveckling i områden som i dag står inför stora utmaningar.

Ett nationellt program behöver inte innebära att staten finansierar eller ansvarar för genomförandet av de åtgärder som föreslås. Statens roll bör i första hand vara att identifiera hinder, se över befintliga regelverk och skapa bättre förutsättningar för kommuner, fastighetsägare och andra berörda aktörer att själva genomföra nödvändiga förändringar. Genom tydligare regelverk, ökad handlingsfrihet och bättre möjligheter till lokala initiativ kan utvecklingen av miljonprogrammets bostadsområden främjas utan att det förutsätter omfattande statliga stöd eller nya offentliga åtaganden.

Tony Rahm (M)